

prognosis of tuberculosis. — Het optreden van een positieve urochromogeen-reactie volgens WEISS geeft een slechte prognose, vooral als daarbij de diazo-reactie negatief is.

VAN GILSE.

BOEKAANKONDIGINGEN.

F. GÖPPERT, *Die Nasen-, Rachen- und Ohrerkrankungen des Kindes in der täglichen Praxis.* Berlin, JULIUS SPRINGER, 1914, 169 bldz. Prijs 9 mark, geb. 11.50 mark.

Een merkwaardig boekje, deze handleiding der keel-, neus- en oorziekten bij het kind, geschreven door een kinderarts. Lezenswaard, vooral ook voor den keel-neus-oorarts, voor wien het zeer nuttig is, het terrein, waarop hij zich meester waant, te zien belicht door de lantaarn van den algemeenen practicus.

GÖPPERT acht de leer der ziekten van de bovenste luchtwegen en het middenoor buitengewoon belangrijk, niet alleen omdat zij betrekking heeft op de verreweg meest voorkomende ziekten van den mensch, maar ook omdat haar verband met de overige aandoeningen van het lichaam zóó innig is, dat men in de dagelijksche praktijk haar kennis niet kan missen. Al te veel, meent hij, is dit gebied tegenwoordig uitsluitend in handen van den specialist. Veel meer dan men denkt, worden ziekelijke verschijnselen, met name bij zuigelingen, miskend en bijv. gehouden voor zenuw- of voedingsstoornissen. Diepgaande ziekte-processen op dit gebied laat hij aan de specialisten over. Ook houdt hij zich daarmee in dit boekje niet bezig. Hij bepaalt zich tot de slijmvliesaandoeningen van neus, neuskeelholte en middenoor; inbegrepen de, in het slijmvlies opgenomen, tonsillaire organen.

Afzonderlijk behandelt hij de „nasopharyngitis” der zuigelingen en die van oudere kinderen, die klinisch op vele punten verschillen. Ook haar invloed op het algemeen gestel is in beide gevallen niet dezelfde. Vooral deze hoofdstukjes zijn der lezing waard. Ik wil niet trachten, den inhoud kort weer te geven, evenmin om alle opvattingen te weerleggen, waarmede ik het niet geheel eens ben. Bij neusbloeding raadt hij aan, het tusschenschot te branden met trichloorazijnzuur, wat — gedaan door een niet-specialist — voor den patiënt alles behalve aangenaam is. Vreemde lichamen in den neus verwijdert hij zonder gebruik te maken van cocaïne, en zoo zijn er meer zaken, die een neus-oor-arts anders zou hebben geschreven. Maar plicht gebiedt mij te erkennen, dat de kennis van den schrijver op het gebied der keel-neus-oorheelkunde een degelijke is en dat hij de literatuur er van ten volle beheerscht.

H. BURGER.